

Temat lekcji: Czy przedstawiciel innego narodu lub wspólnoty może być moim idolem?

Przedmiot: Zajęcia z wychowawcą

Klasa: scenariusz przeznaczony jest klas 6-8 szkoły podstawowej

Czas trwania: 3 x 45 minut

Cel/cele:

Uczniowie i Uczennice:

- rozumieją pojęcie wspólnoty, narodu, narodowości,
- są otwarci i ciekawi innych kultur,
- znają pojęcie stereotypu, jak również mechanizmy, które nimi rządzą,
- wiedzą, że każdemu człowiekowi należy się szacunek.

Przygotowanie do zajęć:

- arkusze papieru, pisaki, karteczki samoprzylepne, kartki, komputer, dostęp do internetu, ew. rzutnik,
- (w edukacji zdalnej) wirtualna tablica, np. Jamboard <https://jamboard.google.com>

Metody i formy pracy:

- burza mózgów,
- pogadanka,
- „gadająca ściana”,
- dyskusja,
- praca w grupach,
- metoda walizki.

Scenariusz:

1. Na początku spotkania informujemy uczniów i uczennice o tematyce naszych zajęć.
Mówimy młodzieży, że będziemy starali się ustalić pojęcie wspólnoty, narodu, a także zastanowimy się, czy przedstawiciel lub przedstawicielka innego narodu może być naszym idolem. Porozmawiamy również o tym, dlaczego wśród ludzi tworzą się podziały i do czego mogą doprowadzić. *(5 minuty)*
2. Zapraszamy młodzież do pierwszego ćwiczenia. Na arkuszu papieru lub na tablicy zapisujemy słowo WSPÓLNOTA. Prosimy uczniów i uczennice, aby zapisali swoje pierwsze skojarzenia z tym słowem. /W przypadku edukacji zdalnej generujemy link do Jamboarda, przekazujemy go uczniom i uczennicom i zapraszamy do wpisywania odpowiedzi, jeśli nie Jamboard - można również wykorzystać chat komunikatora, za pomocą którego prowadzimy e-lekcje./ *(8 minuty)*.
3. Po wykonanym ćwiczeniu omawiamy je. Zwracamy uwagę na te określenia, które są najbardziej trafne, ale doceniamy wysiłek i kreatywność całej klasy. Warto w tym miejscu również powiedzieć, że na świecie jest z pewnością wiele wspólnot. Zachęcamy młodzież do dyskusji i zadajemy następujące pytania:
  - a) Po co ludziom wspólnota?
  - b) Dlaczego ludzie należą do różnych wspólnot?*(10 minut)*
4. Rozmowa o wspólnocie to kolejny krok do tego, aby porozmawiać o pojęciu narodu i narodowości. Prosimy uczniów i uczennice, aby na karteczkach samoprzylepnych napisali, krótką definicję słowa naród, a następnie przykleili je na tablicy. Prowadzący zajęcia odczytuje wszystkie propozycje, wzmacnia i docenia działania grupy. *(12 minut)*
5. W odniesieniu do poprzedniego ćwiczenia warto wspomnieć o tym, że pojęcie narodu i narodowości nie istniało zawsze i jest to pojęcie raczej nowożytne. Ludzie owszem tworzyli wspólnoty, ale dopiero później z tych wspólnot powstawały narody. Otwieramy dyskusję i zadajemy kolejne pytania:

- a) Jak to może być, gdy czujemy przynależność do dwóch lub nawet trzech narodów?
- b) Jak sądzicie, czy są narody, które nie posiadają własnego terytorium?
- c) Czy słyszeliście może o konfliktach, które pojawiają się zarówno w różnych narodach, jak i pomiędzy narodami? Jak temu zapobiec? Co my możemy z tym robić?

(10 minut)

7. Zasady dobrych relacji. Wraz z grupą zastanawiamy się, co zrobić, aby różne wspólnoty, różne narody mogły ze sobą współistnieć bez konfliktów i nienawiści, ale także, żeby wewnątrz wspólnot i narodów nie tworzyły się nienawistne działania. Proponujemy uczniom i uczennicom, aby w 3-4 osobowych grupach stworzyli krótki kodeks rekomendacji, zaleceń, zasad, dobrych rad, dzięki którym ludzie będą mogli współistnieć w zgodzie. *(12 minut)*

8. Uczniowie i uczennice prezentują swoje kodeksy. Warto, aby takie prace znalazły swoje miejsce w klasie lub innej przestrzeni, w której przebywamy z uczniami (np. na tablicy korkowej) - wówczas można się do nich odwoływać - wracać do tych zasad, które zostały wymyślone i ustalone przez młodzież. *(10 minut)*

9. Wykorzystujemy pytanie, które znajduje się w temacie spotkania i otwieramy dyskusję:

Czy przedstawiciel innego narodu lub wspólnoty może być moim idolem?

A może przedstawiciel innego narodu lub wspólnoty już jest moim idolem?

Czy znam artystę, sportowca lub inną znaną osobę, która pochodzi z innego narodu lub wspólnoty? Jeżeli tak, to jakiego?

(6 minuty)

10. Bazując na rozmowie o idolach zachęcamy do tego, żeby młodzież poszukała informacji o pochodzeniu, tożsamości znanych piosenkarzy, aktorów, sportowców: Może żyją w innym kraju niż się urodzili? Może ich rodzice, dziadkowie pochodzą z innego kraju lub wspólnoty? Może ich korzenie są wielokulturowe? itd.

Możemy również podać kilka przykładów, np.

-Ewa Farna jest Czeszką, ale świetnie zna język polski i w Polsce robi karierę muzyczną.

-Edyta Górniak jest Polką, ale jej tata jest Romem.

-Patricia Kazadi jest Polką, mieszka w Polsce, a jej tata pochodzi z Demokratycznej Republiki Konga.

Warto zapisywać przykłady, które podają uczniowie i uczennice. To pokaże jak wielu z nas ma ciekawe pochodzenie. To ważne, aby uczniowie i uczennice dostrzegali wartość w różnorodności i wielokulturowości, która nas otacza. Możemy wspólnie porozmawiać o zaletach poznawania ludzi z różnych kręgów kulturowych, o różnych wyznaniach czy tożsamościach.

(10 minut)

11. Zapraszamy uczniów i uczennice do obejrzenia dwóch nagrań z YouTube. Możemy dodać, że poznamy bohaterów naszych kolejnych działań:

Film 1:

www.youtube.com/watch?v=VcJbJ7nvxCc

Film 2:

www.youtube.com/watch?v=OfS5MI_3_WE11

(8 minut)

12. Po obejrzeniu filmów dzielimy klasę na grupy i wręczamy dwie karty pracy. Prosimy uczniów o zapoznanie się z kartami pracy oraz wykonanie zadań. Podczas pracy nad tym ćwiczeniem powinniśmy umożliwić uczniom dostęp do internetu (np. poprzez telefony komórkowe). Po upływie około 8 minut zachęcamy uczniów i uczennice do podzielenia się swoimi działaniami. (15 minut)

/Możemy zachęcić klasę do tego, aby lepiej poznali twórczość Viki Gabor i innych twórców pochodzenia romskiego lub przeczytali artykuł o romskich piłkarzach:

<https://www.nigdywiecej.org/pdf/pl/pismo/20/20-Romowie-w-europejskim-futbolu.pdf> /

13. Pytamy uczniów, czy są w jakiś sposób zaskoczeni tym, co przeczytali na kartach pracy. Czy wiedzą coś więcej na temat Romów i mniejszości romskiej? A może zdarzyło się też słyszeć coś niedobrego na temat Romów? Z czego może to wynikać?

Dyskusja po wykonaniu działań z kartami pracy ma na celu wprowadzenie pojęcia stereotypu, ale również będzie przyczynkiem do tego, aby na przyszłość nie ulegać zbyt pochopnie, szybko i bez zastanowienia pojawiającym się stereotypom, gdyż mogą być bardzo krzywdzące. (10 minut)

14. Informujemy uczniów i uczennice, że od stereotypu jest już naprawdę niewielki krok od uprzedzenia, wykluczenia i dyskryminacji. Zapoznajemy grupę z *Kartami do analizy wydarzeń i procesów społecznych. Mechanizmy dyskryminacji*:

https://szkolatolerancji.ceo.org.pl/sites/szkolatolerancji.ceo.org.pl/files/karty_re_memory_ost_z_instrukcja.pdf

Koncentrujemy się na kartach:

[my/oni]

[stereotyp]

[uprzedzenie]

[wykluczenie]

[dyskryminacja]

Każdą z kart warto z uczniami i uczennicami omówić, zwracając uwagę również na stronę graficzną. Zachęcamy uczniów do tego, aby spróbowali podać przykłady podziały, stereotypu, uprzedzenia czy wykluczenia - również w odniesieniu do mniejszości romskiej.

Należy uświadomić uczniów, że wszelkiego rodzaju podziały, stereotypy, uprzedzenia, wykluczenie, dyskryminacja bardzo utrudniają - każdej wspólnotie (również romskiej), każdemu człowiekowi, dążenie do własnych celów, pragnień i marzeń.

Może również dodać, że niezwykle trudne jest ustrzec się przed stereotypami, niektórzy twierdzą, że jest to wręcz niemożliwe. Tym bardziej powinniśmy zachować czujność i uważność na drugiego człowieka, aby stereotypy nie przysłoniły nam prawdy.

(15 minut)

15. Cykl spotkań kończymy metodą walizki. Zachęcamy grupę, aby narysowali na kartkach walizkę tak, żeby w środku można było coś napisać i prosimy o zapisanie tego, co uczniowie i

uczennice zabierają ze sobą z tych zajęć. Może to być jedno słowo, może być ich kilka. Pamiętajmy o tym, że wgląd do walizki ma tylko jego właściciel, a więc młodzież zapisuje te informacje dla siebie, aby miały szansę bardziej zapaść w pamięć. (4 minuty)

Załączniki:

- a) Karta pracy nr 1: Gwiazda, idolka, piosenkarka - Romka i Polka
- b) Karta pracy nr 2: Sportowiec, piłkarz, idol - Rom

Praktyczne uwagi:

Założeniem tej lekcji jest przede wszystkim budowanie w uczniach i uczennicach poczucia, że wiele od nich zależy. Ich stosunek do drugiego człowieka jest ważny. Często przecież to grupa rówieśnicza daje wzorce do zachowań. Ten scenariusz ma na celu uświadomienie młodzieży, że otwartość i szacunek do drugiego człowieka jest naszą - wszystkich ludzi - powinnością.

Źródła i materiały:

Artykuł o romskich piłkarzach:

<https://www.nigdywiecej.org/pdf/pl/pismo/20/20-Romowie-w-europejskim-futbolu.pdf>

Teledysk Viki Gabor: www.youtube.com/watch?v=VcJbJ7nvxCc

Zlatan Ibrahimović i jego najlepsze gole: www.youtube.com/watch?v=OfS5MI_3_WE11

Karty do analizy wydarzeń i procesów społecznych. Mechanizmy dyskryminacji:

https://szkolatolerancji.ceo.org.pl/sites/szkolatolerancji.ceo.org.pl/files/karty_re_memory_ost_z_instrukcja.pdf

